

Aastaaruanne

2011

Kommenteeritud kokkuvõte

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Euroopa Andmekaitseinspektor

Aastaruanne 2011 — Kommenteeritud kokkuvõte

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus

2012 — 12 lk — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-95076-43-3

doi:10.2804/40811

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- Euroopa Liidu esindustest või delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929-42758.

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused (nt Euroopa Liidu Teataja aastatellimused ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu (http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

EUROOPA
ANDMEKAITSEINSPEKTOR

*EDPS – Euroopa isikuandmete
kaitse valvaja*

www.edps.europa.eu

■ Väljaannete talitus

ISBN 978-92-95076-43-3

9 789295 076433

Aastaaruanne

2011

Kommenteeritud kokkuvõte

**Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele**

Tasuta infotelefon: (*)

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele
või on need kõned tasulised.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Europa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

ISBN 978-92-95076-43-3

doi:10.2804/40811

© Euroopa Liit, 2012

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

SISSEJUHATUS

Käesolev dokument on Euroopa Andmekaitseinspektori 2011. aasta aruande kommenteeritud kokkuvõte. Aruanne hõlmab 2011. aastat, mis oli Euroopa Andmekaitseinspektori kui uue sõltumatu järelevalveasutuse tegevuse seitsmes täisaasta. Andmekaitseinspektori tegevuse eesmärk on tagada, et isikuandmete töötlemisel austaksid ELi institutsioonid ja asutused füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi ning eriti nende eraelu puutumatust. Samuti hõlmab aruanne andmekaitseinspektori Peter Hustinxi ja inspektori asetäitja Giovanni Buttarelli viieaastase ametiaja kolmandat aastat.

Vastavalt määrusele (EÜ) nr 45/2001¹ (edaspidi „määrus“) on Euroopa Andmekaitseinspektori põhitegevusalad järgmised:

- jälgida ja tagada, et ELi institutsioonid ja asutused järgiksid isikuandmeid töödeldes määruse sätteid (**järelevalve**);
- nõustada ELi institutsioone ja asutusi kõikides küsimustes, mis on seotud isikuandmete töötlemisega. See hõlmab konsulteerimist õigusakti ettepanekute osas ja isikuandmete kaitset mõjutavate uute arengusuundade jälgimist (**konsulteerimine**);
- teha koostööd riiklike järelevalveasutustega ning ELi endise nn kolmanda samba järelevalveasutustega, et muuta isikuandmete kaitse järjepidevamaks (**koostöö**).

2011. aastal kehtestas Euroopa Andmekaitseinspektor uued võrdlusalused erinevates tegevusvaldkondades. ELi institutsioonides ja asutustes isikuandmete töötlemise üle järelevalvet tehes suhtles Euroopa Andmekaitseinspektor varasemast suurema arvu andmekaitseametnikega rohkemates institutsioonides ja asutustes. Peale selle oli Euroopa Andmekaitseinspektor oma uue jõustamispoliitika mõju tunnistajaks: enamik ELi institutsioone ja asutusi teevad edusamme andmekaitsemääruse järgimisel, kuid on ka asutusi, mis peaksid tegema suuremaid jõupingutusi.

Uute õigusaktidega seoses konsulteerides andis Euroopa Andmekaitseinspektor välja rekordilise arvu arvamusi väga erinevates küsimustes. Kõige olulisem on ELi andmekaitsealase õigusraamistiku läbivaatamine, mis on endiselt tähtsal kohal. Samuti on andmekaitsele mõju avaldanud Stockholm programmi rakendamine vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas ning Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks oleva digitaalarengu tegevuskava rakendamine. Sama võib öelda siseturgu, rahvatervist ja tarbijakaitset käsitlevate küsimuste ning piiriülese jõustamise kohta.

Samal ajal suurendas Euroopa Andmekaitseinspektor koostööd teiste andmekaitseasutustega ning parandas veelgi oma sisemise töökorralduse tõhusust ja tulemuslikkust.

¹ Määrus (EÜ) nr 45/2001, 18. detsember 2000, üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta, EÜTL 8, 12.1.2001, lk 1.

2011. AASTA TULEMUSED

2010. aastal seati järgmised põhieesmärgid. Suurem osa neist eesmärkidest täideti 2011. aastal täielikult või osaliselt. Mõnel juhul jätkub töö 2012. aastal.

- Teadlikkuse suurendamine

Euroopa Andmekaitseinspektor investeeris aega ja ressursse ELi institutsioonide ja asutuste ning andmekaitseametnike teadlikkuse suurendamisse. Sel eesmärgil koostati temaatilisi juhiseid eelkõige ahistamisvastaste menetluste ja personali hindamise valdkonnas ning korraldati andmekaitseminare andmekaitseametnikele ja vastutavatele töötajatele.

- Eelkontrolli roll

Euroopa Andmekaitseinspektor sai 2011. aastal 164 teadet eelkontrolli tegemiseks – see on kõigi aegade teine tulemus. Teadete arv suurenes peamiselt asutustesse tehtavate visiitide, kohapealsete kontrollide ja väljaantud temaatiliste juhiste tulemusel. Samuti aitasid teadete arvu suurenemisele kaasa äsja loodud asutustelt saadud teated. Euroopa Andmekaitseinspektor seadis jätkuvalt suurt rõhku eelkontrollil põhinevates arvamustes esitatud soovitude elluviimisele.

- Järelevalve ja aruandlus

Euroopa Andmekaitseinspektor algatas kolmanda hindamise, kontrollides andmekaitse-eeskirjade täitmist (2011. aasta uuring). Lisaks sellele üldisele hindamisele tehti ka sihipäraselt järelevalvet juhul, kui järelevalvetoimingute tulemusel oli Euroopa Andmekaitseinspektoril põhjust tunda muret seoses andmekaitse-eeskirjade järgimise tasemega teatavates institutsioonides või asutustes. Mõnel juhul tehti sihipäraselt järelevalvet kirjavahetuse teel, samas kui muudel juhtudel korraldati asjaomasesse asutusse ühepäevaseid visiite, et tuvastada puudusi eeskirjade järgimisel.

- Kontrollid

Kontrollid on oluline vahend, mis võimaldab Euroopa Andmekaitseinspektoril jälgida määruse kohaldamist ja see tagada. 2011. aastal algatas Euroopa Andmekaitseinspektor neli kontrolli ja jätkas varasemate kontrollide järele

antud soovitude täitmise kontrollimist. Samuti viidi läbi viisainfosüsteemi (VIS) turvaaudit.

- Konsulteerimise ulatus

Euroopa Andmekaitseinspektori panus oli sedapuhku veel suurem, sest välja anti rekordilised 24 arvamust ja 12 ametlike märkuste kogumit. Komisjon oli paljudel juhtudel juba enne ettepanekute vastuvõtmist Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteerinud, mille tulemusena koostati 41 mitteametlike märkuste kogumit. Mitmele arvamusele järgnesid ettekanded Euroopa Parlamendi kodanikuvaaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis või nõukogu vastavates töörühmades. Need ettepanekud, mille kohta arvamused avaldati, valiti välja Euroopa Andmekaitseinspektori jaoks oluliste teemade ja prioriteetide süstemaatilise loetelust. Arvamused, ametlikud märkused ja loetelu on avaldatud Euroopa Andmekaitseinspektori veebilehel.

- Andmekaitsealase õigusraamistiku läbivaatamine

Euroopa Andmekaitseinspektor on koostanud arvamuse komisjoni teatise kohta, mis käsitleb terviklikku lähemisviisi isikuandmete kaitsele, ja samuti mitteametlikud märkused õigusakti ettepanekute kohta. Ta jälgis pingsalt protsessi ning andis oma panuse, kui see oli vajalik ja asjakohane.

- Stockholmi programmi rakendamine

Euroopa Andmekaitseinspektor jälgis pingsalt Stockholmi programmiga seotud poliitilisi arenguid, esitades arvamuse broneeringuinfo õiguskaitse eesmärgil kasutamist käsitleva direktiivi ettepaneku kohta ning koostades ametlikud märkused Euroopa terrorismi rahastamise jälgimissüsteemi (TFTS) kasutuselevõtu kohta. Kuigi arukate piiride teemal ei esitatud ühtegi õigusakti ettepanekut, käsitles Euroopa Andmekaitseinspektor seda küsimust oma arvamuses rändeteemalise komisjoni teatise kohta.

- Algatused tehnoloogia valdkonnas

Euroopa Andmekaitseinspektor esitas oma esimese arvamuse ELi rahastatud teadusprojekti kohta; projekt käsitles biomeetria rakendamist eraelu puutumatus kaitsval moel.

Digitaalarengu tegevuskava kontekstis avaldas Euroopa Andmekaitseinspektor arvamuse võrgu neutraalsuse kohta.

- Muud algatused

Euroopa Andmekaitseinspektor andis välja erinevaid arvamusi ja märkusi muude algatuste kohta, mis mõjutasid isikuandmete kaitset – näiteks siseturu infosüsteemi ja lennujaamades turvaskannerite kasutamise algatused.

- Koostöö andmekaitseasutustega

Euroopa Andmekaitseinspektor osales artikli 29 töörühma töös, eelkõige selle alltöörühmades, mis tegelevad põhiõigusnormide ning piiride, reisimise ja õiguskaitse küsimustega.

- Kooskõlastatud järelevalve

Euroopa Andmekaitseinspektor tagas Eurodac-süsteemi ja tolliinfosüsteemi koordineeritud järelevalvega seotud andmekaitseasutustele tõhusad sekretariaaditeenused. Viisainfosüsteemi puhul pidasid järelevalve koordineerimise rühmas osalevad andmekaitseasutused Eurodac-süsteemi koordineeritud järelevalvet käsitleva kohtumise osana esimese arvamustevahetuse, mille raames arutati süsteemi mõju ja järelevalvepõhimõtteid.

- Sisemine töökorraldus

Pärast sekretariaadi ümberkorraldamist 2010. aastal otsustas institutsioon käivitada 2011. aastal oma tegevuse strateegilise läbivaatuse. Seda juhtis strateegilise läbivaatuse töökond, kuhu kuulusid direktor ning kõigi töörühmade ja valdkondade esindajad. Läbivaatuse esimese etapi lõpetuseks toimus oktoobris 2011 institutsioonisene kohtumine, kus töökonna liikmed ja töötajad said vahetada mõtteid oma ülesannete, väärtuste ja eesmärkide teemal.

- Ressursside haldamine

Euroopa Andmekaitseinspektor viis koostöös Euroopa Parlamendiga läbi põhjaliku turu-uuringu juhtumite haldamise süsteemi pakkujate leidmiseks ning valis välja kõige sobivamat toodet pakkuva hankija. 2011. aasta lõpus leping allkirjastati ning algas vajadustele kohandatud süsteemi väljatöötamine. 2011. aastal jätkus töö Euroopa Andmekaitseinspektori integreerimisega personalihalduse valdkonna IT-rakendustesse teenuse tasandi kokkulepete alusel. Rakendus SYSLOG Formation võeti edukalt kasutusele, algas töö infosüsteemiga Sysper2 ning jõuti kokkuleppele lähetuste menetlemise süsteemi MIPS kasutuselevõtuks 2012. aastal.

Mõned Euroopa Andmekaitseinspektori tegevusnäitajad 2011. aastal

→ Vastu võeti 71 eelkontrollil põhinevat arvamust ja 6 eelkontrollil mittepõhinevat arvamust.

→ Saadi 107 kaebust, millest 26 tunnistati vastuvõetavaks.

Peamised väidetavad rikkumiste liigid: andmete konfidentsiaalsuse rikkumine, üleliigsete andmete kogumine või andmete ebaseaduslik kasutamine vastutava töötleja poolt.

→ Viidi läbi 34 konsultatsiooni seoses haldusmeetmetega. Nõu anti väga erinevates õiguslikes küsimustes, mis olid seotud isikuandmete töötlemisega ELi institutsioonides ja asutustes.

→ Tehti 4 kohapealset kontrolli.

→ Avaldati kahed suunised ahistamisvastaste menetluste ja personali hindamise kohta.

→ Koostati 24 õiguslikku arvamust, muu hulgas vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, tehnoloogia arengut, rahvusvahelist koostööd, andmeedastust ja siseturgu käsitlevate algatuste kohta.

→ Anti välja 12 ametlike märkuste kogumit, mis käsitlesid muu hulgas intellektuaalomandi õiguseid, tsiviillennundusohutust, ELi kriminaalpoliitikat, terrorismi rahastamise jälgimissüsteemi, energiatõhusust ning õiguste ja kodakondsuse programmi.

→ Koostati 41 mitteametlike märkuste kogumit.

→ Võeti tööle 14 uut töötajat.

JÄRELEVALVE JA JÕUSTAMINE

Euroopa Andmekaitseinspektori üks põhiülesanne on teostada sõltumatut järelevalvet Euroopa institutsioonides ja asutustes tehtavate töötlemistoimingute üle. Õigusraamistikuks on andmekaitsemäärus (EÜ) nr 45/2001, milles on sätestatud andmetöötajate kohustused ning nende isikute õigused, kelle isikuandmeid töödeldakse.

Järelevalveülesanded hõlmavad nii andmekaitseametnike nõustamist ja toetamist riskantsete andmetöötlemistoimingute eelkontrolli abil kui ka uurimist, sealhulgas kohapealsete kontrollide tegemist ja kaebuste käsitlemist. ELi institutsioone ja asutusi nõustatakse ka haldusmeetmeid käsitlevate konsultatsioonide või temaatiliste juhiste vormis.

isikuandmete töötlemise toiminguid, mis võivad kujutada endast konkreetset ohtu andmesubjektide õigustele ja vabadustele. Seejärel otsustab Euroopa Andmekaitseinspektor, kas töötlemine on määrusega kooskõlas.

Riskantsete töötlemistoimingute **eelkontroll** on jätkuvalt järelevalvetegevuse oluline osa. 2011. aastal sai Euroopa Andmekaitseinspektor 164 teadet eelkontrolli alustamiseks ja võttis vastu 71 eelkontrollil põhinevat arvamust nii tavapärase haldusmenetluse kohta (näiteks personali hindamine, haldusuurimised, distsiplinaarmenetlused ja ahistamisvastased meetmed) kui ka põhitegevuste kohta (näiteks OHIMI tarbijakaitseüsteem, kvaliteedijuhtimissüsteem ja kvaliteedi järelkontroll ning Euroopa Komisjoni sotsiaalkindlustusteabe elektroonilise vahetamise süsteem). Arvamused avaldatakse Euroopa Andmekaitseinspektori veebisaidil ning nende täitmist jälgitakse süstemaatiliselt.

Andmekaitseametnikud

Kõigil ELi institutsioonidel ja asutustel peab olema vähemalt üks **andmekaitseametnik**. 2011. aastal oli kokku 54 andmekaitseametnikku. Korrapärane suhtlemine andmekaitseametnike ja nende võrgustikuga on tõhusa järelevalve oluline eeltingimus. Euroopa Andmekaitseinspektor tegi tihedat koostööd andmekaitseametnike võrgustiku tööd koordineeriva nelikuga, kuhu kuuluvad nõukogu, Euroopa Parlamendi, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Toiduohutusameti andmekaitseametnikud. Andmekaitseametnike võrgustiku koostumised, millest võtab osa ka Euroopa Andmekaitseinspektor, annavad võimaluse jagada teavet Euroopa Andmekaitseinspektori töö kohta, teha ülevaade ELi andmekaitse arengust ning arutada ühist huvi pakkuvaid küsimusi.

Eelkontroll

Määruses (EÜ) nr 45/2001 on sätestatud, et Euroopa Andmekaitseinspektor peab eelnevalt kontrollima kõiki

Nõuetele vastavuse jälgimine

Samuti jälgitakse süstemaatiliselt **määruse täitmist** ELi institutsioonides ja asutustes, hinnates korrapäraselt kõikide ELi institutsioonide ja asutuste tulemusnäitajaid. Euroopa Andmekaitseinspektor käivitas oma kolmanda hindamise, kontrollides andmekaitse-eeskirjade järgimist (2011. aasta uuring). Selle põhjal koostati aruanne, milles rõhutati institutsioonide ja asutuste edusamme määruse rakendamisel ning esitati ka puudused. Lisaks üldisele hindamisele tehti ka sihipäraselt järelevalvet juhul, kui järelevalvetoimingute tulemusel oli Euroopa Andmekaitseinspektoril alust tunda muret seoses andmekaitse-eeskirjade järgimise tasemega teatavates institutsioonides või asutustes. Selleks võeti asjaomase institutsiooni või asutusega ühendust kirja teel või korraldati sinna ühepäevane visiit. Seda võimalust kasutati eelkõige Euroopa Raudteeagentuuri, Ühenduse Sordiameti, Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi ning Euroopa GNSSi Agentuuri puhul.

Euroopa Andmekaitseinspektor korraldas konkreetsetes küsimustes nõuetele vastavuse kohapealseid kontrole ka Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuses, OLAFis ja EKPs.

Kaebused

Vastavalt andmekaitsemäärusele on Euroopa Andmekaitseinspektori üks põhiülesanne kaebuste kuulamine ja uurimine ning samuti kas omaalgatuslikult või kaebuse alusel uurimise teostamine.

2011. aastal suurenes Euroopa Andmekaitseinspektorile esitatud **kaebuste** arv 107-ni; neist 26 tunnistati vastuvõetavaks. Paljud vastuvõetamatud kaebused käsitlesid liikmesriigi tasandi probleeme, mis ei kuulu Euroopa Andmekaitseinspektori pädevusse. 2011. aastal lahendatud juhtumitest 15 puhul leidis Euroopa Andmekaitseinspektor, et andmekaitse-eeskirju ei olnud rikutud või oli vastutav töötleja võtnud vajalikud meetmed nõuetele vastavuse tagamiseks. Seevastu kahel juhul leiti, et andmekaitse-eeskirju on rikutud, ja vastutavale töötlejale esitati soovitusel.

Konsultatsioonid haldusmeetmete küsimuses

Samuti jätkati tööd **haldusmeetmeid käsitlevate konsultatsioonide** raames, mille algatasid ELi institutsioonid ja asutused seoses isikuandmete töötlemisega. Tõstatati erinevaid küsimusi, sealhulgas töötajate fotode avaldamine asutuse Intranetis, andmete töötlemise õigus turvakaamerate kasutamise korral teise institutsiooni ruumides ning töötajate e-kirjade töötlemine.

Horisontaalsed suunised

Euroopa Andmekaitseinspektor võttis vastu ka ahistamisvastaste menetluste ja personali hindamise **suunised** ning kontrollis, milliseid edusamme on institutsioonid ja asutused teinud videovalve suuniste järgmisel.

POLIITIKA JA KONSULTEERIMINE

Euroopa Andmekaitseinspektor nõustab Euroopa Liidu institutsioone ja asutusi andmekaitseküsimustes, mis on seotud väga erinevate poliitikavaldkondadega. Selline nõuandev roll on vajalik uute õigusakti ettepanekute ja muude algatuste väljatöötamisel, mis võivad mõjutada isikuandmete kaitset ELis. Tavaliselt antakse nõu ametliku arvamuse vormis, ent Euroopa Andmekaitseinspektor võib anda juhiseid ka märkuste või poliitikadokumentide kujul. Ühtlasi jälgitakse selle tegevuse raames andmekaitset mõjutavat tehnoloogia arengut.

Põhisuundumused

Konsultatsioonide poolest oli 2011. aasta töörohke – esitati **24 arvamust, 12 ametlikku ja 41 mitteametlikku märkust**. Euroopa Andmekaitseinspektor kasutas konsulteerimisel jätkuvalt ennetavat lähenemisviisi, mille aluseks on korrapäraselt ajakohastatav loetelu õigusakti ettepanekutest, mis tuleb esitada konsulteerimiseks, ja samuti valmisolek koostada õigusakti ettepanekute ettevalmistavas etapis mitteametlike märkuseid. Kasutades seda Euroopa Andmekaitseinspektori valmisolekut esitada mitteametlike märkuseid, kasvas 2011. aastal komisjoni talituste mitteametlike konsultatsioonide arv 2010. aastaga võrreldes ligi kaks korda.

Erilist äramärkimist väärib komisjoni töö Euroopa andmekaitse valdkonna ajakohastatud õigusraamistikuga. Euroopa Andmekaitseinspektor on õigusaktide läbivaatamise protsessi tähelepanelikult jälginud ja andnud oma panuse erinevatel tasanditel. Näiteks esitati jaanuaris arvamus komisjoni teatise kohta, mis käsitleb terviklikku lähenemisviisi isikuandmete kaitsele, ning detsembris mitteametlikud märkused õigusakti ettepanekute eelnõude kohta.

Andmekaitseküsimustega seotud valdkonnad muutuvad üha mitmekesisemaks: lisaks tavapäraselt prioriteetsetele valdkondadele, nagu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala ja rahvusvaheline andmeedastus, on esile kerkimas uued valdkonnad, mida võib märgata siseturuga seoses

vastuvõetud arvamuste suurest arvust. Järgnevalt on esitatud valik vastavates valdkondades vastuvõetud arvamusi.

Euroopa Andmekaitseinspektori arvamused ja põhiprobleemid

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seoses andis Euroopa Andmekaitseinspektor välja mitu väga kritiseerivat arvamust sellistes küsimustes nagu andmete säilitamise direktiivi 2006/24/EÜ hindamisaruanne ja Euroopa broneeringuinfo töötlemist käsitlev ettepanek. Broneeringuinfo on juba olnud kõne all kahes arvamuses, mis käsitlevad kokkuleppeid selliste andmete edastamiseks vastavalt Austraaliale ja USA-le. Samuti esitas Euroopa Andmekaitseinspektor märkused terrorismi rahastamise jälgimissüsteemi käsitleva komisjoni teatise kohta, seades kahtluse alla selle vajalikkuse.

Seoses **infotehnoloogia ja digitaalarengu tegevuskavaga** avaldas Euroopa Andmekaitseinspektor uuendusliku arvamuse võrgu neutraalsuse kohta, juhtides tähelepanu sellele, millist mõju avaldavad mõned internetiteenuse osutajate kasutatavad jälgimistavad. Samuti andis ta esmakordselt välja arvamuse ELi rahastatud teadusprojekti kohta, mis käsitles biomeetria rakendamist eraelu puutumatus kaitsval moel.

Siseturu valdkonnas koostas Euroopa Andmekaitseinspektor muu hulgas arvamuse siseturu infosüsteemi kohta, milles rõhutas vajadust täpsustada tulevikus lisatavaid funktsioone. Veel esitati olulised arvamused energiaturu terviklikkuse ja läbipaistvuse ning börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta. Neil juhtudel nähti ettepanekutega ette kaugeleulatuvad uurimisvõimused, mis ei olnud selgesõnaliselt antud üheleegi reguleerivale asutusele, mistõttu taotles Euroopa Andmekaitseinspektor suuremat selgust.

Mitu arvamust keskendus **piiriülesele jõustamisele**. Euroopa Andmekaitseinspektor andis näiteks juhiseid intellektuaalomandi õiguste jõustamist käsitleva direktiivi ettepanekute kohta, kutsudes üles kehtestama selge säili-

tamisaja ja selgitama vastava andmebaasi õiguslikku alust. Seoses Euroopa pangakonto arestimise määruse ettepanekuga rõhutas andmekaitseinspektor vajadust piiritleda töödeldavad isikuandmed selleks vajaliku miinimumiga.

Rahvatervise ja tarbijakaitseküsimustes andis Euroopa Andmekaitseinspektor välja arvamuse tarbijakaitsealase koostöö süsteemi kohta, kutsudes seadusandjat tungivalt üles muutma säilitamistähtaegu ning leidma uusi viise loimitud andmekaitse tagamiseks.

Euroopa Andmekaitseinspektor sekkus ka muudes valdkondades, näiteks seoses OLAFi reformi käsitleva määruse, ELi finantsmääruse ja digitaalsete sõidumeerikute kasutamisega elukutseliste autojuhtide puhul.

Kohtuasjad

2011. aastal sekkus Euroopa Andmekaitseinspektor viiel juhul seoses Üldkohtus ja Avaliku Teenistuse Kohtus arutatavate asjadega.

Üks juhtum käsitles raviandmete väidetavalt ebaseaduslikku edastamist Euroopa Parlamendi ja komisjoni mediti-

siiniteenistuste vahel. Avaliku Teenistuse Kohus palus esmakordselt Euroopa Andmekaitseinspektori sekkumist. Oma otsuses lähtus kohus Euroopa Andmekaitseinspektori seisukohast ja määras kaebuse esitajale rahalise hüvitise.

Kolm juhtumit käsitlesid juurdepääsu ELi institutsioonide dokumentidele ning neid võib vaadelda kui järke kohtuasjas Bavarian Lager tehtud otsusele. Kõigil kolmel juhul pooldas Euroopa Andmekaitseinspektor suuremat läbipaistvust. Kohus järgis seda seisukohta ühe juhtumi puhul; teise juhtumi puhul jättis kohus jõusse parlamendi otsuse, millega keelduti juurdepääsu andmisest; kolmas kohtuasi on käesoleva aruande koostamise ajal veel pooleli.

Peale selle sekkus Euroopa Andmekaitseinspektor Austria vastu algatatud rikkumismenetlusele, mis käsitleb andmekaitseasutuste sõltumatust. Oma arvamuses väitis andmekaitseinspektor, et Austria andmekaitseasutuse struktuur, mis on sätestatud riiklikes õigusaktides, ei vasta direktiivis 95/46/EÜ nõutavale sõltumatuse tasemele. Käesoleva aruande koostamise ajal on ka selle juhtumi lahendamine pooleli.

KOOSTÖÖ

Euroopa Andmekaitseinspektor teeb koostööd teiste andmekaitseasutustega, et edendada ühetaolist andmekaitset kogu Euroopas. Selline koostöö laieneb ka ELi endise nn kolmanda samba raames asutatud järelevalveasutustele ning hõlmab suuremahulisi infotehnoloogiasüsteeme.

Euroopa andmekaitseasutuste vahelise koostöö peamine platvorm on **artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töö- rühm**. Euroopa Andmekaitseinspektor osaleb tööruhma tegevuses ning tööruhm on oluline roll andmekaitse- direktiivi ühetaolisel kohaldamisel.

Euroopa Andmekaitseinspektor ja artikli 29 tööruhm on teinud edukalt koostööd mitmes küsimuses, eelkõige põhiõigusnormide ning piiride, reisimise ja õiguskaitsega tegelevate alltööruhmade raames. Viimatinimetatud all- tööruhmas oli Euroopa Andmekaitseinspektor mõistet „nõusolek“ käsitleva arvamuse raportöör.

Lisaks artikli 29 tööruhmale tegi Euroopa Andmekaitse- inspektor jätkuvalt tihedat koostööd **ELi suuremahuliste IT-süsteemide ühiseks järelevalve** asutustega.

Sellise koostöö oluline osa on **Eurodac-süsteem**. Eurodaci järelevalve koordineerimise rühm, mis ühendab riiklike andmekaitseasutusi ja Euroopa Andmekaitseinspektorit, kohtus Brüsselis juunis ja oktoobris 2011. Rühm viis lõpule koordineeritud kontrolli andmete ennetähtaegse kustuta- mise küsimuses, täiendas kavandatava täieliku turvauditi ühisraamistikku ning võttis kavva veel ühe koordineeritud kontrolli, mille tulemused tehakse teatavaks 2012. aastal. Peale selle arutas rühm mitteametlikult oktoobris 2011 kasutuselevõetud viisainfosüsteemi (VIS) koordineeritud järelevalve küsimust.

Sarnasel moel tehakse järelevalvet **tollinfosüsteemi** (CIS) üle: Euroopa Andmekaitseinspektor kutsus 2011. aastal kokku kaks tollinfosüsteemi järelevalve koordineerimise rühma kohtumist. Kohtumisel osalesid riiklike andmekaitse- asutuste esindajad ja ka tolli ühise järelevalveasutuse ja andmekaitse sekretariaadi esindajad. Juuni kohtumisel võttis rühm vastu tegevuskava, milles esitati kavandatavad tegevused aastateks 2011 ja 2012; detsembri kohtumisel lepiti kokku esimeses kahes koordineeritud kontrollis. Nende kontrollide tulemused selguvad 2012. aasta jooksul.

Jätakuvalt pälvis tähelepanu koostöö **rahvusvahelistel foo- rumitel**, eriti Euroopa ning rahvusvahelisel andmekaitse ja eraelu puutumatuse volinike konverentsidel. 2011. aastal toimus Brüsselis Euroopa konverents, mille korraldajateks olid artikli 29 tööruhm ja Euroopa Andmekaitseinspektor. Maaailma eri riike esindavad eraelu puutumatuse ja andme- kaitsevolinikud võtsid Méxicos vastu deklaratsiooni, milles kutsuti üles tõhustama koostööd tänapäeva maailmas, kus andmemahut on väga suur.

2012. AASTA PÕHIEESMÄRGID

2012. aastaks on valitud järgmised eesmärgid. Tulemustest antakse aru 2013. aastal.

Järelevalve ja jõustamine

Kooskõlas 2010. aasta detsembris vastuvõetud poliitikadokumendiga nõuetele vastavuse ja jõustamispoliitika kohta seadis Euroopa Andmekaitseinspektor järelevalve ja jõustamise valdkonnas järgmised eesmärgid.

- **Teadlikkuse suurendamine**

Euroopa Andmekaitseinspektor panustab aega ja ressursse, et anda juhiseid ELi institutsioonidele ja asutustele. Juhise abil saavad institutsioonid ja asutused võtta suurema vastutuse. Juhised koostatakse temaatiliste dokumentidena tavapärase haldusmenetluste ja horisontaalsete teemade kohta, nagu e-seire, andmete edastamine ning andmesubjektide õigused. Samuti korraldatakse andmekaitseametnike/andmekaitsekoordinaatoritele koolitusi ja seminare kas konkreetse institutsiooni või asutuse taotlusel või Euroopa Andmekaitseinspektori algatusel, kui on kindlaks tehtud vastav vajadus. Euroopa Andmekaitseinspektori veebilehte arendatakse, et see pakuks andmekaitseametnikele kasulikku teavet. Samuti tehakse kättesaadavaks eelkontrolli teadete avalik register vastavalt teemade ühisklassifikatsioonile.

- **Eelkontroll**

Euroopa Andmekaitseinspektor saab jätkuvalt järelekontrolli teateid kas seoses tavapärase haldusmenetlustega või juba käimasolevate töötlemistoimingutega. 2012. aastal võetakse meetmeid, et määrata kindlaks asjakohased menetlused selliste teadete menetlemiseks ning tagada, et järelekontrolli teated oleks lubatud ainult erandjuhtudel ja põhjendatud asjaolude korral. Eelkontrollil põhinevates arvamustes esitatud soovitude täitmise kontrollimine on Euroopa Andmekaitseinspektori jõustamisstrateegia väga oluline element. Euroopa Andmekaitseinspektor paneb jätkuvalt suurt rõhku eelkontrollil põhinevates arvamustes antud soovitude rakendamisele ja piisavate järelemeetmete võtmise tagamisele.

- **Üldine hindamine**

2011. aastal käivitas Euroopa Andmekaitseinspektor üldise hindamise, esitades andmed, kuidas institutsioonid ja asutused teatavaid kohustusi täidavad (nt andmekaitseametniku määramine, rakenduseeskirjade vastuvõtmine, artikli 25 kohaste teadete arv, artikli 27 kohaste teadete arv). Euroopa Andmekaitseinspektori aruandes rõhutatakse määruse

rakendamisel tehtud edusamme, kuid samuti tuuakse välja puudused. 2011. aasta uuringut täiendatakse 2012. aastal andmekaitseametnike staatuse konkreetse hindamisega: sellega tahetakse muu hulgas toetada andmekaitseametniku rolli, rõhutades vastutust. Peale selle algatab Euroopa Andmekaitseinspektor 2012. aastal komisjoni erihindamise, mille eesmärk on koguda teavet otse komisjoni erinevatelt peadirektoraatidelt.

- **Visiidid**

2011. aasta uuringu näitajate põhjal on Euroopa Andmekaitseinspektor valinud välja institutsioonid ja asutused, mida ta kavatseb külastada (kavas on 6 visiiti). Visiitide ajendiks on kas asjaolu, et juhtkond ei ole ilmselt andmekaitsele pühendunud või ei jaga piisavalt teavet või jäävad institutsiooni või asutuse näitajad alla teiste sarnaste asutuste võrdlusnäitajatele.

- **Kontrollid**

Kontroll on oluline vahend, mis võimaldab Euroopa Andmekaitseinspektoril jälgida määruse kohaldamist ja see tagada: kontrollide arvu suurendamine on väga oluline mitte üksnes jõustamise seisukohast, vaid see on ka vahend, mille abil saab suurendada teadlikkust andmekaitseküsimustest ja Euroopa Andmekaitseinspektorist. 2012. aastal kontrollide arv suureneb, sest lisaks täiemahuliste kontrollidele seatakse sisse kergemad sihipärased kontrollid. Mõni institutsioon või asutus töötleb isikuandmeid oma põhitegevusena, mistõttu andmekaitse on oluline element. Need asutused määratakse kindlaks ning neid jälgitakse (dokumendipõhiselt) või kontrollitakse sihipäraselt. 2012. aastal on kavas läbi viia suuremahuliste IT-süsteemide üldised kontrollid. Need süsteemid valitakse välja õiguslike kohustuste alusel. Temaatilised kontrollid algatatakse valdkondades, kus Euroopa Andmekaitseinspektor on väljastanud juhised ja soovib kontrollida nende tegelikku järgimist (nt turvakaamerate süsteem).

Poliitika ja konsulteerimine

Euroopa Andmekaitseinspektori nõuandva tegevuse peamised eesmärgid on esitatud tema veebilehel avaldatud prioriteetide loetelus ja kaasnevas märgukirjas. Euroopa Andmekaitseinspektori ees seisab ülesanne täita õigusloomes üha suuremat rolli, andes piiratud ressursse kasutades sellesse kvaliteetne ja hinnatud panus. Seda silmas pidades on Euroopa Andmekaitseinspektor kindlaks määranud strateegilise tähtsusega küsimused, mis moodustavad 2012. aastal tema konsulteerimistegevuse nurgakivi.

Samas ei ole tähelepanuta jäetud ka muid seadusandlikke menetlusi, mis on seotud andmekaitsega.

- **Uue andmekaitse õigusraamistiku suunas**

Euroopa Andmekaitseinspektor peab esmatahtsaks tööd ELi andmekaitse uue õigusraamistiku väljatöötamiseks. Ta esitab arvamuse raamistikku käsitlevate õigusakti ettepanekute kohta ning osaleb aruteludel õigusloome järgmistes etappides, kui see on vajalik ja asjakohane.

- **Tehnoloogia areng ja digitaalarengu tegevuskava, intellektuaalomandi õigused ja internet**

Tehnoloogia areng, eelkõige seoses internetiga, ja sellega seotud poliitikameetmed on samuti 2012. aastal Euroopa Andmekaitseinspektori tähelepanu keskmes. Teemad varieeruvad digitaalset identifitseerimist ja autentimist ning digiallkirja käsitleva üleeuroopalise raamistiku kavandamisest ja interneti jälgimise küsimusest (nt intellektuaalomandi õiguste jõustamine, internetist andmete eemaldamise menetlused) nn pilvepõhiste teenuste ja e-terviseni. Samuti suurendab Euroopa Andmekaitseinspektor oma tehnikaalaseid ekspertteadmisi ja osaleb eraelu puutumatust suurendavaid tehnoloogiaid käsitlevates teadusuuringutes.

- **Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala edasiarendamine**

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala jääb endiselt üheks peamiseks poliitikavaldkonnaks. Peatsed asjakohased ettepanekud hõlmavad terrorismi rahastamise ELi jälgimissüsteemi ja arukaid piire. Lisaks jälgib Euroopa Andmekaitseinspektor jätkuvalt andmete säilitamist käsitleva direktiivi läbivaatamist. Samuti jälgib ta pingsalt kolmandate riikidega sõlmitavate andmekaitsealaste kokkulepete üle peetavaid läbirääkimisi.

- **Finantssektori reform**

Euroopa Andmekaitseinspektor jälgib ja analüüsib jätkuvalt uusi ettepanekuid, mis käsitlevad finantsturgude ja turuosaliste reguleerimist ja nende järelevalvet, kuivõrd need ettepanekud mõjutavad õigust eraelu puutumatusele ja andmekaitsele.

- **Muud algatused**

Euroopa Andmekaitseinspektor jälgib samuti muudes poliitikavaldkondades tehtavaid ettepanekuid, mis mõjutavad andmekaitset. Ta on jätkuvalt valmis andma ametlikke ja mitteametlikke konsultatsioone seoses ettepanekutega, mis mõjutavad õigust eraelu puutumatusele ja andmekaitsele.

Koostöö

Euroopa Andmekaitseinspektor täidab jätkuvalt oma kohustusi koordineeritud järelevalve valdkonnas. Peale selle teeb ta koostööd riiklike andmekaitseasutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

- **Koordineeritud järelevalve**

Euroopa Andmekaitseinspektor osaleb Eurodac-süsteemi, tolliinfosüsteemi ja viisainfosüsteemi (VIS) üle koordineeritud järelevalve tegemisel. Oktoobris 2011 kasutusele võetud VISi koordineeritud järelevalve on praegu veel lapsekingades. Pärast Eurodaci järelevalve koordineerimise rühma mitteametlikke arutelusid seati 2012. aasta eesmärgiks hakata järk-järgult tegema selles valdkonnas järelevalvet. Kui käivitatakse SIS II, kohaldatakse ka selle suhtes koordineeritud järelevalvet; kava kohaselt võetakse

SIS II kasutusele 2013. aastal ning ettevalmistusi jälgitakse pingsalt. Samuti kontrollib Euroopa Andmekaitseinspektor nende süsteemide keskseid üksuseid, kui see on vajalik või õigusnormidega nõutav.

- **Koostöö andmekaitseasutustega**

Sarnaselt varasemaga annab Euroopa Andmekaitseinspektor aktiivse panuse artikli 29 alusel loodud andmekaitse töörühma tegevusse, tagades järjepidevuse ja sünergia töörühma ning Euroopa Andmekaitseinspektori seisukohade vahel kooskõlas vastavate prioriteetidega, edendades konstruktivseid suhteid liikmesriikide andmekaitseasutustega. Teatavate teemade raportööriina juhib ja valmistab Euroopa Andmekaitseinspektor ette artikli 29 töörühma arvamuste vastuvõtmist.

- **Andmekaitse rahvusvahelistes organisatsioonides**

Rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes ei kohaldata tavaliselt nende asukohariigi andmekaitsealaseid õigusakte, kuid mitte kõik nendest ei ole kehtestanud asjakohaseid andmekaitse-eeskirju. Euroopa Andmekaitseinspektor suhtleb rahvusvaheliste organisatsioonidega, korraldades seminari eesmärgiga suurendada teadlikkust ja levitada head tava.

Muud valdkonnad

- **Teavitamine ja teabevahetus**

Teavitamist, teabevahetust ja meediaga suhtlemist arendatakse ja parandatakse pidevalt, pöörates sealjuures erilist tähelepanu teadlikkuse suurendamisele, trükistele ja veebipõhisele teavitamisele. Pärast konsulteerimist peamiste sidusrühmadega alustab Euroopa Andmekaitseinspektor oma teavitamis- ja teabevahetusstrateegia läbivaatamist. Kavas on korraldada ümber Euroopa Andmekaitseinspektori veebilehe mõned olulised osad, et suurendada lehe kasutajasõbralikkust ning hõlbustada olemasolevast teabest otsingute tegemist ja selles navigeerimist.

- **Sisemine töökorraldus**

2012. aastal jätkub Euroopa Andmekaitseinspektori organisatsiooni strateegiline läbivaatus. Selleks korraldatakse väliseid konsultatsioone sidusrühmadega veebipõhiste uuringute, küsitluste, kontrollrühmade ja seminaride kujul. 2011. aastal algatatud läbivaatuse tulemuste alusel tehti otsus töötada 2012. aastal välja strateegilisem lähenemisviis järelevalvele ja konsulteerimisele ning luua uus IT-poliitika osakond. Kui läbivaatus on lõpule viidud ja tulemusi analüüsitud, viimistleb Euroopa Andmekaitseinspektor oma keskpika perioodi strateegia ja koostab tulemuslikkuse mõõtmise vahendid (tulemuslikkuse põhinäitajad), mida on vaja nimetatud strateegia peamiste elementide hindamiseks.

- **Ressursside haldamine**

2012. aastal jätkub töö Euroopa Andmekaitseinspektori vajadustele kohandatud juhtumite haldamise süsteemi väljatöötamiseks. Samuti jätkub personalijuhtimise valdkonna IT-rakenduste arendamine teenuse tasandi kokkulepete alusel. Eelkõige viiakse 2012. aastal lõpule infosüsteemi Sysper2 rakendamine ja juurutatakse lähetuste menetlemise süsteem MIPS.